

Memo

Onaangekondigd schoolbezoek (OSB)

Versie december 2025

Aanleiding

De inspectie heeft in het najaar van 2025 een pilot uitgevoerd met onaangekondigde schoolbezoeken.

Scholen die in aanmerking komen zijn scholen die 8 jaar of langer niet bezocht zijn door de inspectie voor een verificatieonderzoek en/ of een (steekproef) kwaliteitsonderzoek. De overige bezoeken zoals een thema onderzoek tellen hierbij niet mee.

In **2026** voeren we onaangekondigde schoolbezoeken uit in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Daarbij evalueert de inspectie het instrument op uitvoerbaarheid. In de volgende jaren wordt ook gekeken hoe effectief de bezoeken zijn.

Bron: [Inspectie bezoekt in 2026 vaker scholen](#) | [Inspectie van het onderwijs](#)

Het onaangekondigde schoolbezoek

De onaangekondigde schoolbezoeken zijn stimulerend van aard. De inspectie voert een lichte toets uit die zich richt op en de leskwaliteit, de leerlingenzorg en de veiligheidsbeleving van leerlingen. De inspecteur bezoekt lessen en spreekt met leerlingen, docenten en de schoolleiding. Het bezoek wordt afgesloten met een gesprek. Daarin wordt besproken wat goed gaat, wat beter kan en wat beter moet. Ook publiceert de inspectie een beknopte conclusie. Dit is geen oordeel in de zin van artikel 11, eerste lid Wet op het Onderwijstoezicht. Als er duidelijke risico's blijken, voert de inspectie alsnog een uitgebreider risico-kwaliteitsonderzoek uit.

Er zijn theoretisch vier uitkomsten mogelijk van het bezoek:

1. Er zijn geen opvallendheden en/ of risico's waargenomen.
De inspectie geeft de school na het bezoek een terugkoppeling van wat er is waargenomen in de school. Er is geen vervolg.
2. Er worden geen opvallendheden of risico's gesignaleerd, maar mogelijk vraagt de inspectie nog om enkele documenten (op een later tijdstip) aan te leveren om te komen tot een besluit over een vervolg.
Dit zullen naar verwachting geen grote vraagstukken zijn, maar meer een vraag ter verduidelijking. Het bezoek wordt dan afgesloten met de mededeling dat ze wat het vervolg is.
3. De inspectie ziet naast goede dingen ook aandachtspunten/ risico's, die nader bekeken dienen te worden.
De inspectie geeft in dit geval aan dat ze op een nader af te spreken tijdstip terugkomen voor een kwaliteitsonderzoek op school. Dit zal ook leiden tot een officieel eindoordeel.
4. De inspectie ziet vrij snel aanleiding binnen de school om een groot onderzoek in te stellen.
Het bestuur wordt hiervan op de hoogte gesteld en er wordt een kwaliteitsonderzoek gepland. Dit is dan een volledig onderzoek en leidt tot een officieel eindoordeel.

Werkwijze

De werkwijze bij een onaangekondigd bezoek is als volgt: de inspecteur belt om 8 uur 's ochtends naar de school, zal vragen naar de directeur of een MT-lid, en vervolgens meldt de inspecteur dat ze binnen een uur langskomen voor een bezoek. Mogelijk vragen ze om een planning klaar te leggen voor klassenbezoeken. Uiterlijk 9 uur verschijnt de inspecteur (mogelijk twee, dit is niet bekend) die eerst kennismakt met directie/MT en vervolgens een aantal lessen gaat bezoeken. Ze praten ook met enkele leerlingen over de veiligheid op school en vragen ze naar hoe school de voortgang van leerlingen volgt. Het bezoek duurt ongeveer een halve dag en is uiterlijk aan het begin van de middag afgerond. Het bestuur krijgt op de dag van het bezoek een e-mail vanuit inspectie dat zij die school komt bezoeken.

De werkwijze is ook verwerkt in een themakaart onaangekondigd schoolbezoek, zie [kwaliteitsbib link](#).

Vorbereiding

Een onaangekondigd schoolbezoek kan spannend zijn en zorgen voor onrust bij leerkrachten, het is verstandig om de leerkrachten alvast te informeren en gerust te stellen. Met een goede voorbereiding houd je op elk moment de regie. Je verwacht geen problemen en deelt graag alvast de kijkrichting van de inspectie.

Het Onverwacht Schoolbezoek richt zich met name op:

- **Krijgen de leerlingen goed les?** de leskwaliteit
(OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding in combinatie met OP3 Pedagogisch didactisch handelen)
- **Leren de leerlingen voldoende?** de leerlingenzorg
(OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding en OR1 Resultaten)
- **Zijn de leerlingen veilig?** veiligheidsbeleving van de leerlingen
(VS1 Veiligheid en VS2 Schoolklimaat)

Tips

- Vraag in het telefoongesprek uit wat de inspecteur van de school verwacht. Wat wil de inspecteur graag zien?
- Vraag naar de duur van de lesbezoeken ivm het maken van de planning.
- Maak vooraf al een concept planning (zie voorbeeld op laatste pagina) die tot de middagpauze duurt. Dit biedt een kans om invloed te hebben op wanneer de inspecteur welke groepen gaat bezoeken.

Denk bij het maken van een conceptplanning voor de lesbezoeken aan:

- a. Start het bezoek met een koffiemoment met het MT om de inspectie welkom te heten. Ze zullen niet uitgebreid met het MT in gesprek willen, maar zo kun je de planning met ze doornemen en eventuele aandachtspunten benoemen.
- b. Maak de planning zo dat er ook pauzemomenten zijn voor de inspecteurs.
- c. Het kan zijn dat de inspecteur telefonisch gemeld heeft waar ze het meest nieuwsgierig naar zijn, het kan zijn dat het om basisvaardigheden gaat. Maak je planning zo dat ze verschillende onderdelen van basisvaardigheden kunnen zien bij leerkrachten die hier ook goed in zijn.
- d. Als je nog kans ziet om iets te ruilen (bijvoorbeeld een leerkracht eerder naar gym sturen als tactische zet) dan zou je dat kunnen overwegen.
- e. Als er tijdens het telefoongesprek niet is gemeld hoelang de lesbezoeken duren plan dan minimaal een half uur voor elk lesbezoek.

- Maak tijdens het koffie/welkommoment met de inspecteur, duidelijk welke aandachtspunten er zijn bij het team. (teamfoto) Het is raadzaam om hierbij aan de volgende zaken te denken:
 1. Een leerkracht die startend en/of onzeker is
 2. Een leerkracht die wel ervaren is, maar nu vreselijk zenuwachtig waardoor hij/zij misschien andere dingen doet dan normaal
 3. Een leerkracht waarmee je een traject afgesproken hebt om vaardigheden te versterken.

Door dit vooraf te benoemen geef je weer dat je als leidinggevende ziet en weet wat er speelt en dat je in control bent.
- Vertel met trots over je school en vertel open en eerlijk over zowel sterke kanten als ontwikkelpunten; benoem wat goed gaat, wat beter moet en welke acties al lopen of gepland zijn, zodat je laat zien dat je het proces stuurt.
- Loop zelf of laat iemand van de school meelopen met de inspecteur tijdens de lesbezoeken. Je kunt dan indien nodig context geven aan wat er waar te nemen was. Ook voor de leerkrachten zelf is dit belangrijk. Een inspecteur komt voor het vangen van een schoolbeeld. Hij/zij zal geen uitspraken doen over het functioneren van een individu. Mochten leerkrachten graag willen weten hoe hun les is gegaan, kunnen ze bij degene die meegelopen is terecht.

Voorbeeld dagprogramma (zie ook themakaart!)

Onderstaand voorbeeld laat zien hoe een dagprogramma eruit kan zien. Stem het rooster af met de inspecteur die op bezoek komt.

Tussen 7.30u en 8.15u wordt een school gebeld en vertrekt de inspecteur naar de school.

Tijd	Onderdeel	Betrokken personen
9.00u	Introductie met doelen bezoek, programma en eventuele vragen	Inspecteur(s) en directeur
9.15u-9.45u	Rondleiding door leerlingen	Inspecteur(s) en leerlingen
9.45u-11.15u	Klassenbezoeken <i>(minimaal 3 a 4 groepen ob/mb/bb inclusief kijk in de klassenmap)</i>	Inspecteur(s) <i>(wenselijk dat er een observant vanuit de school meeloopt)</i>
	Lesbezoek 1 9.45u-10.15u	
	Lesbezoek 2 10.15u-10.45u	
	Lesbezoek 3 10.45u-11.15u	
	Lesbezoek 4	
11.15uu-11.30u	Pauze en voorbereiden terugblik klassenbezoeken	Inspecteur(s)
11.30u-12.30u	Gesprek met directeur terugblik klassenbezoeken en onderdelen van	Inspecteur(s) en directeur en IB (Beleidsmedewerker onderwijskwaliteit)

	leskwaliteit, leerlingenzorg en veiligheid	
12.30u-12.45u	Gesprek met directie over schoolcontext	Inspecteur(s) en directeur (Beleidsmedewerker onderwijskwaliteit)
12.45u-13.15u	Pauze en voorbereiden mondelinge afronding	Inspecteur(s)
13.15u-13.30u	Mondelinge terugkoppeling en conclusie met directeur	Inspecteur(s), directeur en beleidsmedewerker onderwijskwaliteit